

HYVIL

**HE laiksi valtion asuntorahastosta annetun
lain kumoamisesta ja valtion tukeman
asuntotuotannon takausmaksuja
koskevaksi lainsäädännöksi**

Kuulemistilaisuus 16.10.2025, Ympäristövaliokunta

Erityisasiantuntija Jaana Viemerö, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Valtion asuntorahaston lakkauttaminen vaikuttaa laajasti

- Valtion asuntorahaston lakkauttamisella ja erityisryhmien asuntorakentamisen vähentämisellä on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia hyvinvointialueiden talouteen ja toimintaan.
- HE:n mukaantulo- ja koulutustasoon liittyvä segregatio on lisääntynyt Suomessa 2000-luvulla. Valtion asuntorahaston kautta toteutettua asuntotuotantoa on voitu käyttää sosiaalisen sekoittamisen välineenä.
- Lisääntynyt segregatio heijastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeeseen.
- Segregaation ehkäisemiseksi asuntotuotannossa tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamista yli hallituskausien.

Erityisryhmien asuntotuotanto edellyttää riittäviä resursseja

- Erityisryhmien asuntotuotannon osalta ARAn investointiavustukset ovat mahdollistaneet erityisryhmien tarpeisiin soveltuvan asuntorakentamisen.
- Tämänhetkinen avustuksen taso (15 miljoonaa euroa) on riittämätön hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevien hankkeiden toteuttamiseen ja ikääntyneiden asumisen turvaamiseen.
- Erityisesti ikääntyneiden ympärivuorokautisten asumisyksiköiden sekä edullisten, ikääntyneille sopivien asuntojen tarve kasvavaa merkittävästi lähitulevaisuudessa.
- Tehtyjen lainsäädäntömuutosten vuoksi hyvinvointialueiden tulee vähentää sekä vammaisten että ikääntyneiden laitoshoidtoa, eli uusia asuntoja tarvitaan lisää jo pelkästään tämän takia.

Hyvinvointialueiden kustannukset kasvavat

- Lisääntynyt segregaatio ja huono-osaisuuden keskittyminen lisää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta, joka osaltaan lisää hyvinvointialueiden kustannuksia. Kustannusten suuruutta on vaikea ennakoida.
- Erityisryhmien asumiseen kohdistuneiden investointiavustusten väheneminen vaikuttaa hyvinvointialueiden asiakasmaksutuloihin. Asiakasmaksulainsäädännön mukaan vuokratulot, jotka ylittävät asumistuen enimmäismäärät, sekä asumistuen omavastuut pienentävät varsinaisesta hoivapalvelusta perittäviä asiakasmaksuja.
- Esitetty muutos voi johtaa julkisen sote -palvelutuotannon vähenemiseen hyvinvointialueiden taloustilanteen rajoittaessa niiden mahdollisuutta omaan palvelutuotantoon.
- Esitetty muutos myös kasvattaa lainanottovaltuuksien tarvetta niillä hyvinvointialueilla, joilla olisi edellytykset järjestää em. palvelut omana tuotantona ja subventoida asukkaiden vuokrakustannuksia.

Lainsäädäntömuutosten yhteisvaikutuksia tulee selvittää

- Edullinen asuntotuotanto on välillinen osa sosiaaliturvapolitiikkaa. Vuosina 2024–2025 toteutetut sosiaaliturvamuutokset ovat kohdistuneet pienituloisiin henkilöihin vaikeuttaen heidän mahdollisuuksiaan asua tarpeitaan vastaavassa asunnossa. On todennäköistä, että esitetyn lakimuutoksen vaikutukset kohdistuvat vähintään muutaman vuoden viiveellä samaan väestöryhmään.
- Vuokranmaksuvaikeuksien, häätöjen sekä asunnottomuuden määrä on kasvanut.
- Ennen rahaston lakkauttamista tulisi selvittää tarkemmin sosiaaliturvaan tehtyjen muutosten sekä rahaston lakkauttamisen yhteisvaikutukset sekä laatia suunnitelma riittävän valtion rahoituksen turvaamisesta.

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÅDESBOL
AGET